

Rondetafelgesprek arbeidsmarkt in de zorg

10 maart 2025

De uitdagingen op de arbeidsmarkt in de zorg zijn urgent. De effecten hiervan zijn al merkbaar in de praktijk: het zorgaanbod kan de vraag niet langer bijbenen. Hierdoor staat de organiseerbaarheid van de verpleging, verzorging en thuiszorg (VVT) in Nederland onder grote druk. ActiZ pleit ervoor om passende maatregelen te treffen om het werk in de VVT aantrekkelijk te houden. Gezien de groeiende zorgvraag en het nu al forse tekort aan personeel is het onverantwoord om verdere actie uit te stellen.

Nederland bevindt zich midden in een vergrijzingsgolf en er is door de politiek te lang gewacht met het nemen van fundamentele beslissingen om de ouderenzorg en de zorgarbeidsmarkt toekomstbestendig te maken. [De Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050](#) erkende dat de vergrijzing steeds meer impact zal hebben op het zorgstelsel, de samenleving en de economie. Zij roepen de politiek op om Nederland beter voor te bereiden op deze 'dubbele vergrijzing'. ActiZ benadrukt dat een meerjarige, sector overkoepelende nationale strategie noodzakelijk is. Deze strategie moet verder gaan dan losse beleidsinitiatieven en incidentele subsidies en moet een gezamenlijke visie ontwikkelen op een veranderende beroepsbevolking en het werken in de zorg. Kies voor het stimuleren van vitale beroepen.

In het kort: wat zijn de uitdagingen voor de ouderenzorg?

- Nederland groeit in 2040 naar vijf miljoen 65-plussers en het aantal 90-jarigen verdubbelt. De vraag naar zorg neemt toe en de hulpvraag wordt steeds complexer, wat ook leidt tot hogere zorgkosten. Tegelijkertijd neemt het aantal mantelzorgers af en gaan [de komende tien jaar 150.000 \(van bijna 480.000\) zorgmedewerkers met pensioen](#).
- Momenteel heeft 1 op de 93 Nederlanders een Wlz-indicatie voor verpleeghuiszorg. Van hen staan ongeveer 25.000 mensen op de wachtlijst voor een plek in het verpleeghuis, daarbij hebben ruim 13.000 mensen zich uit voorzorg alvast aangemeld. Ook wonen meer kwetsbare ouderen thuis, ligt er een grote druk op de thuiszorg en stagneert het geschikte woonaanbod voor senioren.
- Het aantal Nederlanders dat het afgelopen jaar kiest voor een mbo-opleiding in de zorg fors gedaald. Zo waren er vorig jaar slechts 4.110 studenten in de opleiding tot verzorgende, bijna de helft minder dan vijf jaar geleden. De instroom in de opleiding tot verpleegkundige daalde in dezelfde periode met 14 procent, naar 7.260 in 2024.

We moeten accepteren dat in de toekomst met minder medewerkers meer zorg moet worden verleend. Dit vraagt om structurele maatregelen. ActiZ pleit daarom voor de volgende acties:

1. Investeer in opleiden en instroom

Het aantal studenten dat kiest voor een mbo- of hbo-opleiding in de zorg blijft afnemen, terwijl de uitstroom van ervaren zorgprofessionals toeneemt. Het baart ActiZ zorgen dat er in de toekomst niet voldoende opgeleide zorgprofessionals instromen. De komende tien jaar gaat namelijk een derde van de zorgprofessionals met pensioen. Om zorg toegankelijk te houden, is voldoende instroom van goed opgeleide zorgprofessionals essentieel.

Iedereen die in de sector wil werken – starters, zijinstromers, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en statushouders met een zorgachtergrond – is welkom. We zetten ons hier als sector voor in, maar zien ook dat er nog te weinig concrete stappen worden gezet rondom de vernieuwing van het stelsel van sociale zekerheid, die voor vergroting van de instroom van met name mensen met een (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid, noodzakelijk is. Daarnaast zijn voor het goed opleiden en de begeleiding structurele financiële middelen noodzakelijk.

➤ ActiZ vraagt u:

- Te zorgen dat financiers (gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren) in hun tarieven stage- en opleidingskosten verdisconteren en aantoonbaar maken hoeveel en tegen welke kosten zij dit hebben ingekocht bij zorgaanbieders.

2. Zorg voor betere beloning van zorgmedewerkers

Nederland is trots op haar zorgprofessionals, en terecht. Ondanks de stijgende zorgvraag en de krapte op de arbeidsmarkt houden zij de zorg draaiende, dag en nacht. Het is ons grootste goed en dat moeten we als samenleving koesteren. Het is dan ook wrang dat terwijl de zorgtransitie steeds méér vraagt van zorgprofessionals, hun salaris 6-7% achterblijft bij vergelijkbare functies in andere sectoren. Dit is een onhoudbare situatie, medewerkers in de zorg verdienen een eerlijk salaris.

De VVT-sector kan de benodigde middelen voor het overbruggen van de loonkloof de aankomende jaren zelf vrijspelen. Er wordt met hetzelfde aantal zorgmedewerkers hard gewerkt om aan meer zorgbehoevenden zorg te leveren. Door deze productiviteitswinst ontstaat er ruimte in de financiering van de zorg; met dezelfde middelen wordt er meer zorg geleverd. Deze vrijgespeelde middelen kunnen gebruikt worden om zorgmedewerkers beter te belonen voor hun werk.

➤ ActiZ vraagt u:

- Tariefverlagingen op basis van doelmatigheid en efficiëntie niet in te zetten voor het reduceren van zorgkosten, maar toe te voegen aan de Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA) om de loonkloof te dichten.

3. Maak 'Bekwaam is bevoegd' leidend

Met de groeiende zorgvraag en lagere instroom pleit ActiZ voor een minder rigide benadering van diploma-eisen en meer erkenning van alternatieve vormen van waarderen en valideren. Een toekomstbestendige arbeidsmarkt zet medewerkers in op basis van hun bekwaamheden, in plaats van uitsluitend op hun diploma's. Het kabinet moet deze ontwikkeling, afkomstig vanuit de sector, stimuleren.

Door deze aanpassingen wordt de arbeidsmarkt in de ouderenzorg flexibeler en kunnen zorgprofessionals effectiever worden ingezet. Bovendien sluit dit beter aan bij informele netwerken, waardoor er meer maatwerk mogelijk is in de afspraken over taken en handelingen.

➤ ActiZ vraagt u:

- De beweging naar 'bekwaam is bevoegd' actief te ondersteunen en eventuele belemmeringen bij systeempartijen weg te nemen.

4. Zorg voor iedereen, maar met realistische verwachtingen

In de samenleving bestaat de breed gedeelde verwachting dat iedereen, met de juiste indicatie, recht heeft op de zorg (en ondersteuning) die zij nodig heeft. Het is nobel om iedereen gelijke toegang tot zorg te bieden, maar we moeten erkennen dat, door schaarste, de belofte steeds lastiger te vervullen is. Het is de hoogste tijd voor een brede maatschappelijke discussie over welke zorg we als samenleving kunnen garanderen én welke keuzes er gemaakt moeten worden. Onderdeel van die discussie is ook hoe we de vraag naar zorg kunnen afremmen, bijvoorbeeld door meer te investeren in de beweging naar de voorkant, zodat de druk op het zorgsysteem vermindert en zorg daar terecht komt waar het echt nodig is.

➤ ActiZ vraagt u:

- Toe te zien dat de beweging naar voren, naar meer zelfredzaamheid en zorg en ondersteuning vanuit de eerste lijn én het sociaal domein, door voldoende middelen wordt ondersteund.

Contact

Voor meer informatie of vragen, neemt u contact op met ActiZ: Olfert Koning (o.koning@actiz.nl) / 06-2902 0035) of Thomas Oostlander (t.oostlander@actiz.nl) / 06-8296 3697